

2. Kognitivní a emocionální dysfunkce

Tento druh dysfunkcí se vztahuje k organickým a psychologickým faktorům. Mezi tyto dysfunkce patří v mnoha případech ty, které vytvářejí větší úzkost a neklid osob s RS.

Kognitivní funkce jsou nejvyšší mozkové funkce (paměť, myšlení, učení, atd.).

Emocionální aspekty jsou procesy člověka obsažené v jednotlivých vztazích se sebou samým či ostatními (emotivnost, vzájemné vztahy, společenské schopnosti, atd.).

▪ Kognitivní dysfunkce

Kognitivní procesy obsahují procesy utvořené na úrovni mozku, které umožňují komunikaci s vnějším okolím. Vyšší mozkové aktivity usnadňují procesy myšlení a také všechny ty, jež se vztahují ke komunikační schopnosti: analyzovat - prostřednictvím různých senzitivních kanálků – zprávy přicházející z vnějšku, rozšifrovat je, interpretovat je a následně reagovat.

Kognitivní problémy se velice těžko předvídají a mohou se vyskytnout i u nedávno diagnostikovaných lidí a nezávisle na vážnosti typu RS.

Funkce, které mohou být ovlivněny, jsou:

Mnestická funkce (paměť):

Je to kognitivní funkce, jež je ovlivněna nejčastěji a vztahuje se na schopnost pamatovat si příhody nebo nedávné situace. Studie provedené několika odborníky naznačují, že některé osoby s RS jsou schopny náležitě „ukládat“ informace, ale mají potíže si je později vybavit, a to hlavně věci, na které by si osoba měla vzpomenout samovolně, bez připomínání.

Pozornost, koncentrace a rychlé zpracování informací:

Mnoho studií prokázalo, že jsou tyto schopnosti u některých lidí sníženy. Tito lidé si často – když jsou přerušeni - stěžují na pocit „pomalého“ myšlení a „ztrácení souvislosti“ toho, co právě dělají.

Abstraktní myšlení a schopnost řešit složité problémy:

Mezi tyto schopnosti patří analýza situace, identifikace významných bodů, naplánování reakcí a jejich realizace.

Slovní plynulost:

Jedná se o další kognitivní funkci, která může být u RS postížena. Jednou z jejích projevů je ono známé „mít to na jazyku“.

Když tyto vady ovlivňují osobu s RS, je velmi často nezbytné rozvinout kompenzační strategie, které umožňují zvládat změny a vést nadále život efektivním způsobem.

Nápady, které mohou pomoci čelit kognitivním problémům:

- Když si povšimnete, že se dějí změny, tak si o tom promluvte s blízkým příbuzným či přítelem nebo lékařem.
- Vysvětlete svoje potíže lidem, uvědomte si svůj omezený vliv a je-li to nutné, tak žádejte o pomoc.
- Využijte svoje veškeré zdroje, silné stránky a nechejte rozvinout vaše vlastní svépomocné techniky.
- Nevěnujte pozornost více věcem najednou.
- Všechno si naplánujte, buďte dobře organizovaní a všimněte si vašeho vlastního rytmu.
- Používejte nástroje, jako např. zápisník, kalendář, diáře...
- Odpočívejte, mějte smysl pro humor a věřte si.

▪ Emocionální dysfunkce

Tento typ dysfunkcí představují zejména:

Deprese:

Psychopatologický syndrom je u RS nejčastější (35% osob s RS jím trpí). Protože existuje mnoho interpretací (reakce na nemoc, stav před diagnózou, biologický původ, ... atd.) není jednoduché ustanovit reciproční vztah mezi depresí a RS.

Osoby s RS mohou mít příslušné psychologické zdroje, jak čelit depresi, ačkoliv psychologická podpora často znamená velkou pomoc.

Euforický stav (ničím nevyvolané štěstí):

Je prokázán u méně než 15% postižených osob a je charakterizován obzvláště veselým stavem s rychlým myšlením bez zábran, hyperaktivní mimickou gestikulací, což připomíná stav ničím nevyvolaného štěstí a vzrušení s tendencí ignorovat vážnost dysfunkcí. Další projev tohoto stavu může být pojmenován jako „křečovitý smích a pláč“, charakterizovaný spontánním výbuchem smíchu a pláče, který nemusí nutně odrážet stav osoby v daný moment.

Úzkost:

Objevuje se v mnoha případech, zejména když se běžné denní potíže pacienta projeví zhoršením nemoci, i když jen mírným, čímž je vyvolána úzkostlivá reakce na strach z nejistého vývoje.

Z léčebného pohledu mohou být postižené funkce léčeny dvěma způsoby a často jsou oba dva vzájemně spojené: psychoterapie a farmakologická léčba.